

de sista åren av 1900-talet studerade hon vid Musikhögskolan i Stockholm. Därefter har hon komponerat för de flesta ensembler och musikaliska sammanhang. På hennes opuslista kan man hitta kammarmusik, vokalmusik och opera, men tonvikten ligger på orkestermusik. Hon har vid det här laget skrivit åtskilliga verk, och hennes målsättning är att skriva musik som klingar poetiskt och vackert, och som förhoppningsvis ger lyssnaren en estetisk upplevelse. Brita Byström är mycket mån om klangen och har utvecklat en resonanskänsla som skulle kunna kallas impressionistisk. År 2014 vann hon Da capo-priset under den tyska Brandenburgbiennalen med sin violakonsert A Walk after Dark, och därefter har det blivit många promenader i Britta Byströms kompositioner. Ofta har hon använt begreppet "walk" som en sorts förberedelse eller ingång till en annan tonsättares verk. Hon har sålunda skrivit Walks till Britten, Biber, Schubert, Bruckner, Strauss ... och nu till Kungsbacka, ett verk som uruppfördes 2/2 2022 i Lidköping.

Det var med trior för violin, cello och piano som *Ludwig van Beethoven* tog klivet ut i den stora musikvärlden 1795. Då lät han trycka sina tre trior op. 1. Därefter blev det en trio i B-dur op. 11 1798. Men sedan gjorde han ett uppehåll på drygt tio år innan han på nytt ägnade sig åt denna genre, och då hade han verkligen hunnit utvecklas som tonsättare. Han hade just fullbordat sin sjätte symfoni (Pastoralsymfonin) och var mitt upp i arbetet med operan *Fidelio*. Den nu aktuella trion spelades första gången den 31 december 1808. I själva verket har den här trion (hans sjätte) hamnat i skuggan av sin opusvän op. 70:1 i D-dur, som går under namnet Spöktrion. Men frågan är om inte op. 70:2 i Ess-dur är ett ljuvligare och mer subtilt verk med sin mjuka och smått grubblande, långsamma inledning, en stämning som kommer igen i första satsens avslutning; någon musikskribent kallade detta musikhistoriens mest oväntade återkomst. Den andra satsen ska inte spelas alltför långsamt när dess två teman omväxlande varieras, det ena i c-moll, det andra i C-dur. Öväntat går den tredje satsen i Ass-dur (i stället för det förväntade Ess-dur), vilket innebär att satserna i denna trio går i tre olika tonarter, för första gången i ett verk av Beethoven. Finalen är full av rytmisk spänning och omväxlande instrumental fantasi.

Stig Jacobsson

8 maj blir det opera i kammarmusikformat: Telefonen av Gian Carlo Menotti med Susanna Stern, David Risberg och Lowe Dervingier. 28 april bjuds på gästspel med Orquesta Filarmónica de Bogotá i Crusellhallen.

www.linkopingkammarmusik.se

Kungsbacka Piano Trio

Malin Broman – violin
Jesper Svedberg – cello
Simon Crawford-Phillips – piano

Equmeniakyrkan 22 april 2022

Konserten ges med stöd av Kultur- och fritidsnämnden i Linköping,
Statens kulturråd, Sensus studieförbund
och Scandic i Linköping.

Program

A New Way Forward

Joseph Haydn
1732–1809

Trio A-dur, Hob XV:9
Adagio
Vivace

Maurice Ravel
1875–1937

Pianotrio a-moll
Modéré
Pantou: Assez vif
Passacaille: Très large
Final. Animé

Britta Byström
f. 1977

A Walk to Kungsbacka

Ludwig van Beethoven
1770–1827

Trio Ess-dur op. 70:2
Poco sostenuto – Allegro ma non troppo
Allegretto
Allegretto ma non troppo
Finale – Allegro

Joseph Haydn skrev ca 45 pianotrior, det vill säga flersatsiga verk för piano, violin och cello. Det exakta antalet är svårt att ange, då olika forskare har kommit fram till olika antal, mest beroende av att man inte varit eniga ifall några tidiga ”pianosonater med ackompanjemang av violin och cello” skulle betraktas som ”riktiga” pianotrior eller ej. Sina första pianotrior skrev Haydn mellan 1759 och 1771. I dessa är pianotrior ofta dominerande, men Haydn strävade allt intensivare efter att fördjupa sina kammarmusikaliska ideal, vilka gick ut på att alla de ingående instrumenten skulle behandlas likvärdigt. Den som först katalogiserade Haydns verk var holländaren Anthony van Hoboken och hans förteckning gavs ut 1957. Han delade in alla verk i genrer, och pianotrior fick beteckningen XV, A-durtrion är där nr 9. En annan forskare, H.C. Robbins Landon, gjorde en ny katalog 1976–80, och där får den nu aktuella trion nr 22. Hur som helst är båda överens om att A-durtrion skrevs 1785, och sålunda hör till Haydns mästerliga behärskning av hur man skriver en trio. För ovanlighets skull har den bara två satser, en långsam inledning och en snabb avslutning.

Maurice Ravel fick sin enda pianotrio uruppförd 28 januari 1915 vid Société de Musique Indépendant i Salle Gaveau i Paris av inga mindre än de legendariska musikerna Alfredo Casella piano, Georges Enescu violin och Louis Feuillard cello. Han dedicerade trion till sin lärare i kontrapunkt vid konservatoriet i Paris, André Gédalge. Denna gest av tacksamhet har också en djupare mening. Ravel betraktade inte kontrapunkt – i motsats till Debussy – som akademiskt motbjudande, utan som musikens själ. Han var redan 39 år gammal när han skrev trion. Han hade haft en trio i tankarna i åtta år, och sa vid något tillfälle till en elev att ”nu är trion klar. Jag ska bara hitta på melodierna”. I första satsen använde han baskiska rytmer – hans mor hade baskisk bakgrund. När Ravel 1928 skrev en självbiografisk skiss hävdade han att trion hade en baskisk färgning. Det ovanliga namnet på den andra satsen är en malajisk diktform som tidens franska poeter – Hugo, Baudelaire, Gautier – gärna använde sig av. Tredje satsen knyter an till barockens formspråk och lärda kontrapunkt i form av en basmelodi i åtta takter som varieras elva gånger. Finalen skrevs samtidigt med krigsförklaringen 1914, vilket kanske kan förklara den ”trumpetmelodi” som kan anas en bit in i satsen.

Britta Byström härstammar från Sundsvall, och det var också där hon utbildade sig till trumpetare i Kommunala musikskolan. Redan som tonåring närde hon ett starkt intresse för att själv komponera och under